

Практичні аспекти впровадження методик НУШ на уроках української мови та літератури

Розглядаються особливості трансформації освітнього процесу в контексті реалізації концепції НУШ. Акцентується увага на переході від репродуктивного навчання до компетентнісного підходу, де українська мова та література стають не просто предметами вивчення, а інструментами формування цілісної особистості.

Доведено, що сучасний урок української мови та літератури має бути простором для діалогу, творчості та самовираження, де вчитель виступає модератором і фасилітатором, а не єдиним джерелом знань.

Матеріал містить приклади вправ, які допоможуть ефективно реалізувати держстандарт базової середньої освіти.

Ключові слова: НУШ, компетентнісний підхід, критичне мислення, українська мова, літературна освіта, інноваційні методи, інтерактивне навчання.

Mariia Martyniuk. Practical Aspects of Implementing NUS Methodologies in Ukrainian Language and Literature Classes.

The article examines the specifics of transforming the educational process in the context of implementing the NUS concept. Emphasis is

placed on the transition from rote learning to a competency-based approach, where Ukrainian language and literature become not merely subjects of study, but tools for shaping a well-rounded personality.

It is demonstrated that a modern Ukrainian language and literature class should be a space for dialogue, creativity, and self-expression, where the teacher acts as a moderator and facilitator, rather than the sole source of knowledge.

The material includes examples of exercises that will help effectively implement the state standards for basic secondary education.

Keywords: NUSH, competency-based approach, critical thinking, Ukrainian language, literary education, innovative methods, interactive learning.

Мій досвід базується на поєднанні академічної глибини з інтерактивними технологіями. У центрі методики – особистість дитини. Саме вивчення української мови та літератури допомагає підліткам пізнавати себе та навколишній світ. Через методику «сторітелінгу», рефлексивні вправи та групові проєкти ми разом з учнями шукаємо відповіді на актуальні питання сьогодення, «зашифровані» в текстах класиків та сучасних авторів. Мій підхід базується на створенні атмосфери довіри та психологічного комфорту, де кожна помилка є сходинкою до успіху, а слово – кроком до формування національної свідомості, виховання громадянської компетентності.

Важливою для сучасного уроку є психоемоційна підтримка, тому впроваджую такі ефективні техніки: «Дивовижний факт», «Скринька», «Відстрочена відгадка», «Скрайбінг, або малюнок», «Що зайве?»,

«Шкала настрою», «Сьогодні я...», «Вірю – не вірю», «Світлофор».

У роботі з літературним компонентом зміщую акцент із репродуктивного переказу на аналітико-інтерпретаційну діяльність. Для глибокого занурення в текст використовую методики, що вчать аналізувати підтексти: «Читання з передбаченням» (зупинки в ключових моментах для моделювання розвитку подій), «Керування мисленням» (використання діаграм Ейлера–Венна для порівняння героїв, моделі їхньої поведінки), «Стратегія РАФТ» (написання творчих робіт від імені персонажа, обмін порадами, лист у майбутнє).

Оскільки сучасні учні – візуали, я інтегрую в уроки такі методи: «Буктрейлери» (створення коротких роликів до прочитаних книг у програмах CapCut, Canva), «Хмари слів» (візуалізація ключових понять

твору або характеристик персонажа), «Літературні карти» (простеження маршрутів героїв).

НУШ вимагає виховання особистості, тому в центрі уроку літератури – дискусії, диспути, що сприяють вільному висловленню думок. Завжди результативними є такі техніки: метод «Прес» – обговорення етичних дилем героїв (наприклад, вибір між обов'язком і почуттям, добром і злом, милосердям і байдужістю), «Коло ідей», «Мозковий штурм», «Займи позицію» – спільний пошук проблемних ситуацій, їх розв'язання, «Сторітелінг» – перенесення класичних сюжетів у сучасні реалії (наприклад, як би поведився герой Т. Г. Шевченка сьогодні), прийом «Терези вибору» – визначення конфліктних точок твору для глибокого обговорення (наприклад, повість Григора Тютюнника «Климко»), вправа «Інтерв'ю з персонажем», «Селфі героя» (добір цитати, яка б стала підписом до «профілю» героя в соцмережах).

Для того, щоб урок був динамічним, використовую інтерактивні вправи, що поєднують аналіз тексту з критичним мисленням, відтак формуються в учнів навички розрізняти авторську позицію та власне ставлення до подій (вправа «Кошик цінностей та рюкзак досвіду» – візуальний прийом для порівняння матеріального й духовного, шаблон «Емоційна кардіограма подорожі» – побудова графіка емоційного стану героя на різних етапах, інтерактивна вправа «Оратор» – демонстрація за 1 хвилину своєї ораторської майстерності з приводу порушеної проблеми).

Гейміфікація на уроках літератури допомагає перетворити аналіз тексту на захопливий квест, де учні стають активними учасниками подій: гра «Детектор брехні» – факти про героя, деякі з яких хибні, рольова гра «Рятівна валіза» (герой може взяти із собою тільки три речі), вправа «Склади рюкзак волонтера» (зв'язок із сучасністю).

Ідеальним моментом для розмови на уроках про громадянську позицію, лідерство та силу єдності є повість Івана Франка «Захар Беркут». Акцент роблю на паралелях із сучасністю та психології героїв. Ось добірка методичних прийомів для роботи над твором: прийом «Кроссенс» – відновлення ланцюжка подій та встановлення логічних зв'язків між дев'ятьма сусідніми картинками, прийом «Діамант персонажа» (розміщення поданих на картках рис характеру героя у формі ромба), прийом «Суд над Тугаром Вовком» (рольова гра), прийом «Символічний код Сторожа» (перенесення фольклорного образу в площину сучасних цінностей).

У роботі я створюю акцент на суб'єктних відносинах. Учитель – це партнер, який допомагає підлітку знайти свій голос у світі через багатство

української мови. Мій досвід базується на принципі «Знаю, що пишу; розумію, навіщо говорю; умію переконувати».

Сучасний урок мови – це поєднання дослідження, гри та практичного застосування. Тому при вивченні частин мови дієвими й результативними є такі прийоми: «Мовний детектив» (пошук помилок), «Хмари слів» (групування або відсіювання зайвого), «Лінгвістичне дослідження» (визначення різниці між словами), «Трансформер» (заміна конструкцій речень), «Коректор чату» (виправлення сленгового тексту), «Кейс-метод» (написання офіційного листа), «Врятуй текст» (відновлення тексту), «Словотворення на час» (добір якомога більше спільнокореневих слів), шоу «Відгадай слово» (гра-загадка, що поєднує швидкість мислення та знання лексики), кооперативна гра «Співавтори тексту» (командне творення тексту за чітко заданими правилами, де успіх залежить від кожного гравця), гра «Орфографічний крок» (написання складних слів, апострофа, м'якого знака, де фізична активність пов'язана з вибором правильного варіанта), прийом «Морфологічний конструктор» (робота в групах, заповнення таблиці «Гібридна природа дієприслівника»), прийом «Рекламний агент» (робота в парах, створення короткого тексту для реклами будь-чого з використанням двох дієприслівників), прийом «SMS-повідомлення» (коротке повідомлення про вивчену тему), прийом «Сходинки ступенів» (утворення ступенів порівняння прислівників, прикметників), прийом «Кодований диктант» (написання прислівників разом – 1, з дефісом – 2, окремо – 3), прийом «Хмара емоцій» (опис роботи на уроці з використанням дієслів).

Вивчення граматики на уроках відбувається не на ізольованих реченнях, а на основі функціональних текстів (пошук граматичних помилок у новинах чи соцмережах, робота з реальними оголошеннями, меню, інструкціями, в парах змінного складу та малих групах над спільними мовними проектами).

Моя робота в НУШ – це постійний пошук балансу між академічною грамотністю та сучасними потребами дитини. Результативність досвіду полягає в позитивній динаміці вияву в учнів інтересу до вивчення мови та літератури, навчальних досягнень та в роботі з обдарованими дітьми (участь та перемоги у мовно-літературних конкурсах, олімпіадах, публікації методичних розробок). Моя мета як педагога НУШ – не просто навчити правил правопису чи аналізу текстів, а сформувати національну ідентичність та критичне мислення учнів. Прагну виховувати покоління, яке вільно володіє рідним словом і здатне гідно представляти Україну у світі.

Як приклад усьому сказаному, подаю розробку одного уроку.

**Тема: Два світи як істина життя
(за повістю Григора Тютюнника «Климко»)**

Мета: дослідити протистояння світу руйнування та світу творення; розвивати вміння аналізувати вчинки героїв через призму гуманізму; поглиблювати навички критичного мислення, уміння дискутувати й аргументувати власну думку; виховувати почуття відповідальності, жертвовності, емпатії.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань, формування вмінь та навичок.

Методи, форми, прийоми: робота в групах, парах, з підручником, бесіда, інтерв'ю, інсценізація.

Обладнання: портрет Григора Тютюнника, текст повісті «Климко», ілюстрації до твору, мультимедійна презентація, дидактичний матеріал, індивідуальні завдання, гільза, сіль, скринька.

Найвища наука життя – мудрість,
а найвища мудрість – бути добрим.

Григор Тютюнник

Перебіг уроку

I. Організація навчальної діяльності. З'ясування емоційної готовності учнів до уроку

Слово вчителя. Добрий день, любі мої! Визначте, будь ласка, свій настрій і готовність працювати на уроці за допомогою кольорових карток: червона – не готовий до уроку, настрої погані; жовта – байдуже; зелена – хочу дізнатися щось цікаве, продемонструвати свої знання й результат роботи, настрої хороші.

Гра «Світлофор»

II. Мотивація навчальної діяльності

Слово вчителя. Уявіть, що ви дивитеся на світ через два різні об'єктиви. Що бачите в кожному з них?

Слайд (1. Веселе дитинство. 2. Діти і війна)¹.

- Через який об'єктив світ нині дивиться на нас?
- Чи є події поза кадром сьогодні?

III. Актуалізація опорних знань

Слово вчителя. Яким же було дитинство письменника? Назвіть, будь ласка, основні складові ланцюжка долі автора твору.

Слайд (Григор Тютюнник → трагізм імені та батьківства → окупація та мандри → мовний злам → конфлікт із системою → «останній вузол»).

– Що означає «останній вузол»? (Добровільно пішов із життя. У його руці знайшли записку: «Доїдайте те, що я не доїв. А мені вже несла. Помучте іншого, а моє серце вже не витримує».)

- Це був протест чи розчарування?

IV. Оголошення теми й мети уроку

Слово вчителя. Сьогодні на уроці ми будемо намагатися осмислити, звідки береться сила в маленької людини, чому доброта – це найпотужніша зброя, як залишитися Людиною, коли навколо лише холод та війна. Сподіваюся, що робота буде і корисною, і цікавою.

До перлин української літератури належать слова Григора Тютюнника: «Найвища наука життя – мудрість, а найвища мудрість – бути добрим». Саме вони будуть епіграфом до уроку.

У ході нашої роботи спробуємо дати відповідь на проблемні питання:

1. Чому дитина, позбавлена в житті всього, поспішає творити добро?

2. У чому істина життя?

Звичайно, кожен із вас щось очікує від уроку. Напишіть свої сподівання на аркушах й опустіть у скриньку.

V. Сприймання та усвідомлення учнями нового матеріалу

Бесіда за запитаннями

Для того, щоб розпочати аналіз твору, необхідно з'ясувати його жанр і назву.

- Який історичний період зображено в повісті?
- Що найбільше вразило, схвилювало вашу увагу?
- Яка тематика твору?
- Який композиційний елемент повісті найтрагічніший?

Сьогодні ми є очевидцями війни. Підлої, підступної, злодійської. Гортаючи сторінки повісті, зіставляємо події. Пропоную до вашої уваги фрагмент відеофільму.

– Про що він?

Слайд. Метод «Передбачення за артефактом» (мішок солі, сухарі, босі ноги).

- Чи можуть ці три предмети стати причиною подорожі завдовжки двісті кілометрів?
- До якого міста вирушив Климко?
- Чи можна назвати цей твір автобіографічним?

Слово вчителя. Сьогодні ми розгорнули книгу про хлопчика Климка, у якого не було ні телефона, ні гаджета, ні павербанка, коли він вирушив у дорогу. Отож спробуймо відновити ланцюжок подій і пояснити логічні зв'язки.

Слайд. Візуальний конструктор «Кроссенс».

Схема кроссенса (описи картинок)

1. Залізниця (депо)	2. Дядько Кирило	3. Барак (курінь)
9. Німецький автомобіль	5. КЛИМКО (серце / босий хлопчик)	4. Учителька з немовлям
8. Скарб (сіль)	7. Слов'янськ (дорога)	6. Скриня (трояндове плаття)

* Презентацію до уроку див. в електронному додатку цього номера.

Логічні зв'язки (пояснення):

1. Залізниця (депо) → Дядько Кирило:

Климко жив на залізничній станції, де працював його єдиний родич – машиніст дядько Кирило. Це символ його дому.

2. Дядько Кирило → Барак (курінь): Після загибелі дядька Климко залишається сам у холодному бараци, який він облаштовує як «курінь» для виживання.

3. Барак → Учителька з немовлям: У свій притулок Климко запрошує жити вчительку Наталю Миколаївну, проявляючи турботу про слабших.

4. Учителька → Трояндове плаття: Символ минулого мирного життя; учителька хотіла вимінити його на їжу, але Климко вирішує діяти інакше.

5. Трояндове плаття → Слов'янськ (дорога): Щоб урятувати близьких від голоду, Климко вирушає в далеку й небезпечну дорогу до Слов'янська по сіль.

6. Слов'янськ → Скарб (сіль): Сіль у часи війни була дорожча за золото. Климко здобуває її ціною неймовірних зусиль і обморожених ніг.

7. Сіль → Німецький автомат: На зворотному шляху, майже біля дому, Климко потрапляє під обстріл. Автоматна черга перериває його життя.

8. Німецький автомат → Залізниця: Климко гине біля рідних колій, з яких почалася його історія.

9. Центр (Климко): У центрі – постать хлопчика, чиє велике серце та жертвність об'єднують усі ці символи страждання і мужності.

– Символічний зв'язок: поясніть, чому ланцюжок подій починається й закінчується на залізниці?

– Центральний образ: якби ви могли замінити центральне зображення Климка на предмет-символ, що б це було: сухар, босі ноги чи дрібка солі? Обґрунтуйте.

Слово вчителя. Ми звикли, що все необхідне можна купити в супермаркеті за 5–10 хвилин. Але чи замислювалися над тим, що звичайна сіль колись була дорожча за золото? Що ви знаєте про сіль?

Для Климка похід по сіль став «дорогою життя» – не заради слави, а заради любові. Чи готові ми сьогодні на самопожертву так, як він? Нумо досліджувати цей шлях разом. Для аналізу подорожі Климка через певну лінзу будуть слугувати «шість капелюшків».

Слайд. Метод «Шість капелюшків мислення»

Робота в групах

Білий капелюх (факти): Тільки цифри та факти. Маршрут, кілометри, що взяв із собою, кого зустрів.

Жовтий капелюх (світло): Хто з героїв допоміг Климкові? Які добрі вчинки зробив сам хлопчик?

Чорний капелюх (ризика): Чому йти босим у листопаді – це смертельно? Чому Климко не міг залишитися в безпеці?

Червоний капелюх (емоції): Що відчував Климко? Що відчуваєте ви, читаючи фінал?

Зелений капелюх (креатив): Якби Климко мав телефон, як би це змінило його подорож?

Синій капелюх (висновки): Сформулюйте одним реченням: у чому полягає істина життя за цим твором?

Бесіда за запитаннями

Слайд. Прийом «Дзеркало душі»

Погляньте на фото Климка. Хто він? Маленька дитина у великій війні. Чи може одна людина змінити світ, коли навколо панує хаос? Тож будемо шукати відповідь на питання: які два світи перетнулися в житті хлопчика?

Отже, проведемо пошуково-дослідницьку роботу.

– Яким із цих двох предметів (гільза – сіль) ви позначили б світ Климка, а яким – світ війни?

– Чому зло часто асоціюється з холодним металом, а добро – з чимось світлим? Які ж два світи малює автор?

– Який художній засіб для цього використав письменник?

Слайд. Світ зла (руйнування) – світ добра (творення)

Представники обох світів

– Що є символом світу зла / добра?

– Який колір світів? (Цитати)

– Що спільного в цих двох світів?

– У чому була національна трагедія України?

– Чи є світ Климка слабким?

– Який світ зрештою перемагає – той, що вбиває, чи той, що дарує надію?

– Хто із героїв обере модель поведінки «вижити за будь-яку ціну», а хто – «залишитися Людиною?»

Слайд. Дискусія «Моделі поведінки» (робота в групах)

Вижити за будь-яку ціну | Залишитися Людиною

Слайд. Метод «Мозковий штурм»

– Чому в умовах війни одні люди проявляють милосердя, а інші – втрачають людську подобу?

– Учинок якого персонажа ви вважаєте найкращим?

Слайд. Метод «Прес»

– Чому виживання за будь-яку ціну насправді є поразкою людини?

Відеофрагмент

– Чому Климко не зміг стати на захист дівчини?

Це був інстинкт чи свідомий вибір?

– Концепція двох світів розкривається через конфлікт зовнішнього хаосу та внутрішнього світла (війни і Климка). Повесть показує нам світ, де звичні дитячі радощі замінені боротьбою за виживання. Але навіть у цьому «чорному» світі Климко обирає світло. Тож на основі цитат спробуємо глибше торкнутися конфліктних точок повісті.

Робота в групах

Прийом «Терези вибору»

1. Дорослість чи безвихідь?

2. Відповідальність чи самоствердження?

3. Сіль як символ виживання чи самопожертва?
4. Випадковість чи закономірність?

1. Слайд. Дорослість чи безвихідь?

Цитата: «Климко йшов босий, у коротких матроських штанчатах, у старій матросці... На плечах у нього висіла стара дріява торба».

Проблемне питання. Чому Климко не залишився вдома чекати допомоги, а наважився на далеку й небезпечну подорож по сіль? Чи можна вважати цей вчинок виявом дорослості чи це була безвихідь?

Слайд. Прийом «Я – людина»

– Уявіть: ви зустріли Климка перед походом. Що йому скажете?

– Чи можна вважати передчасне дорослішання «перемогою духу», чи це найбільша трагедія людства?

– Сформулюйте власне правило життя, виходячи з уроків повісті.

2. Слайд. Відповідальність чи самоствердження?

Цитата: «Климко підійшов до вчительки, став поруч і сказав: – Наталю Миколаївно... ідіть до нас жити. У нас курінь... і картоплі є трохи».

Проблемне питання: Климко сам ледь виживає, проте бере на себе опіку над жінкою та дитиною. Що спонукає хлопця стати «годувальником» для дорослих у часи війни?

Слайд. Вправа «Інтерв'ю з персонажем» (головним героєм)

– Що ти думав у ту ніч, коли вперше ночував сам у бараці?

– Що було найстрашнішим у дорозі?

– Чи не хотілося повернутися назад, коли почали боліти ноги?

– Про що ти думав в останню хвилину, коли побачив німця?

Шаблон «Профіль героя»

1. У центрі намалюйте силует хлопчика.
2. Біля голови напишіть його думку.
3. Біля ніг – через які труднощі він проходить.
4. Біля серця – заради кого він це робить.
5. Біля рук – напишіть його добрі справи.

Слайд. Рубрика «Поміркуй»

– Доведи, що Климко – сильна особистість.

3. Слайд. Сіль як символ виживання чи самопожертва?

Цитата: «Ноги вже не боліли, вони тільки затерпли і стали неначе дерев'яні».

Проблемне питання: Чи була сіль вартою такого ризику? Як ця деталь (сіль) підкреслює трагізм воєнного часу, де звичайна приправа стає питанням життя і смерті?

– Які ще символи, окрім солі, автор виводить у творі?

– Що важливіше: бути живим, але голодним, чи ризикувати життям заради порятунку інших від голоду?

– Чи був інший вихід у Климка в тих обставинах?

4. Слайд. Випадковість чи закономірність?

Климко гине, вже майже повернувшись додому, намагаючись врятувати полоненого.

Цитата: «А з пробитого мішка тоненькою білою цівкою потекла на дорогу сіль...».

Проблемне питання: Чи можна стверджувати, що смерть Климка була випадковою помилкою війни?

Слайд. Прийом «Фішбоун».

(Цей метод допоможе візуалізувати причинно-наслідкові зв'язки фіналу.)

Голова (проблема). Чому Климко загинув, не дійшовши кілька кроків додому?

Верхні кісточки (причини). Жорстокість війни; випадковість обстрілу; фізичне виснаження; моральний обов'язок рятувати інших; самопожертва.

Нижні кісточки (факти з тексту). Фашисти стріляли по втікачах; Климко був босий і знесилений; він кинувся допомагати полоненому.

Хвіст (висновок). Смерть Климка – це звинувачення війні, але його життя – це доказ того, що добро незнищенне. Він загинув як герой, зберігши світло в душі.

Шаблон «Емоційна кардіограма подорожі»

– Позначити рівень емоційного стану Климка на різних етапах.

1. Точка А: смерть дядька Кирила.
2. Точка Б: початок походу.
3. Точка В: зустріч із шевцем.
4. Точка Г: перебування в тітки Марини.
5. Точка Д: останні хвилини біля переїзду.

Слайд. Метод «Займи позицію»

– Смерть Климка – це перемога чи поразка?

– Чи можна стверджувати, що в житті Климка ми вбачаємо долю України?

Слайд. Прийом «Коло думок»

– Доброта – це порятунок людства, життєдайний дар чи непотрібний пережиток?

– Який вчинок Климка найблагородніший? Чи можна назвати його справжнім чоловіком?

Слово вчителя. Таких красивих і сміливих душею людей, як Климко, Господь часто забирає до себе першими. Вони не здатні йти на компроміс із власною совістю, не гнуть перед обставинами, не пристосовуються до ситуацій. Моральний максималізм

робить таких людей героями, і вони гинуть за інших. Тож запалімо свічку пам'яті за тих, хто загинув у війні з росією.

Аби закінчити дослідницьку роботу й дійти конкретних висновків, пропоную на основі цитат визначити й записати риси характеру, вдачі головного героя, створивши хмару слів. Головна риса – у центрі.

Слайд. Вправа «Хмара слів»

Слово вчителя

- Яке слово, на ваш розсуд, є найголовнішим?
- У нашому суспільстві є люди, здатні на самопожертву?
- Чи випадково автор дав своєму героєві ім'я Климко?
- Які асоціації у вас викликає слово «війна»?
- Що покаже перекриття цих хмар?
- Де народжується істина, яка підтверджує думку, що навіть деякі дорослі не здатні на певні вчинки заради інших?

Представлення ілюстрацій до твору

Слово вчителя. Григор Тютюнник писав в автобіографії, що він найбільше любив казку «Котигорошко». У Климка, як і в Котигорошка, не було дитинства. Обом героям доля послала місію – рятувати своїх рідних і близьких від біди.

Війна народжує різних людей. Не тільки зі злими чи корисливими намірами, а й з благородними. Поміркуйте, які риси формуються у вас, коли допомагаєте людям. Продемонструйте за одну хвилину свою ораторську майстерність, висловившись із приводу порушеної проблеми. Що благородного робите ви?

Слайд. Інтерактивна вправа «Оратор»

Слово вчителя. Ось і настав час повернутися до проблемного питання.

- Які проблеми порушує автор у творі?
- Яку ідею розкриває письменник?

Мінідиспут «Так – ні»

– Чи варто брати на себе зобов'язання перед іншими людьми? Може, краще жити для себе?

Слово вчителя. Григор Тютюнник писав: «Не сказав жодного поганого слова про людину справжню. Але коли я бачу мерзотника, мені стає шкода, що сонце світить нам усім однаково». Хто ж чинив і чинить найбільше зло?

Слайд. «Суд над війною» (інсценізація)

VI. Узагальнення. Бесіда за запитаннями

Слово вчителя. На жаль, тема війни стала частиною нашого життя, тому герой твору Климко сприймається не як персонаж із минулого, а як добрий знайомий, який є символом стійкості.

Слайд. Есе «Чи є Климки серед нас сьогодні?» (випереджувальне завдання).

- Чи хотіли б ви мати такого друга, як Климко?

Слайд. Метод «Я так думаю»

- Чи важко бути добрим у часи зла?

Слово вчителя. Якби Климко жив у 2026 році, що б було в його рюкзаку для порятунку людей? Чи можна Климка назвати першим малим волонтером в українській літературі?

Слайд. Вправа «Склади рюкзак волонтера»

– Думаю, що настав час повернутися до епіграфа нашого уроку й дати відповідь на питання: «У чому істина життя?»

Слайд. Інтерактивна вправа «Рюкзак, м'ясорубка, смітник»

Рюкзак. Які знання та життєві уроки ви візьмете із собою після знайомства з Климком?

М'ясорубка. Яка інформація виявилася складною, над чим ще треба подумати?

Смітник. Що з прочитаного ви вважаєте неприйнятним і хотіли б викинути?

Слово вчителя. Повесть «Климко» – це гімн дитячій душі, яка виявилася сильнішою за будь-яке зло. Герой своїм коротким життям довів, що найвища мудрість – бути добрим, навіть коли навколо панує жорстокість.

Кожен із нас знає 10 заповідей Божих. Яка із них порушується сьогодні? У Біблії написано: «Чи знаєте, що ви – Божий храм, у якому повинні бути дев'ять плодів Святого Духа: любов, радість, мир, терпеливість, доброта, милосердя, віра, лагідність, стриманість?»

- Душа Климка це храм чи купа цегли?

VII. Рефлексія

– Які ж слова, що прозвучали сьогодні на уроці, ви б хотіли зберегти або набути, плескаючи в долоні?

- Чи збулися ваші очікування? (Скринька, наповнена...)

За роботу на уроці всі отримають сертифікати.

Домашнє завдання:

I група: знайти в тексті художні деталі, виписати, обгрунтувати.

II група: написати кодекс гуманіста.

– Нас учать не тільки твори, а й життя. Ми сьогодні дізналися і про світ героїв, і про ваш світ. Тож насамкінець я хочу прочитати слова мого світу: «Якщо ти робиш добро, люди звинувачують тебе в таємній корисливості й самолюбстві. І все ж твори добро! Добро, зроблене тобою, завтра ж забудуть. І все ж твори його! Люди потребують допомоги, але ж вони стануть докоряти тобі за це. І все ж допомагай людям! Віддай світу найкраще, що маєш, і натомість одержиш жорстокий удар. І все ж віддай світу найкраще, що в тебе є!»

Життя – це боротьба. І саме цим шляхом ідуть сильні, вольові люди. Бо, за словами В. Симоненка, живе лиш той, хто не живе для себе, хто для других виборює життя. Сьогодні – це наші Герої, воїни-захисники, бо всі ми хочемо теплого сонця, чистого неба, співу пташок за віконцем... Тільки війни нам не треба!

Отож, заплющіть очі на мить і уявно намалюйте свій різнобарвний світ. А щоб він став реальним, ми щодня повинні молитися за воїнів та багаторожджену нашу Україну. Слава Україні!

Пісня «Україно, молюся за тебе».

Використані джерела

1. Державний стандарт базової середньої освіти. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrainska-shkola-2/derzhavniy-standart-bazovoi-serednoi-osviti>
2. Концепція «Нова українська школа». URL: mon.gov.ua
3. Большакова І. О. Критичне мислення. Навчання через відкриття та творчість : посіб. для вчителя. Київ : Видавн. дім «Освіта», 2021. 144 с.
4. Глазова О. П. Методика навчання української мови в закладах загальної середньої освіти : посіб. для вчителя. Київ : Генеза, 2022. 256 с.
5. Інноваційні технології на уроках української мови та літератури : зб. кейсів / за ред. Н. В. Морської. Тернопіль : Підручники і посібники, 2023. 120 с.

УДК 373.5:811.111

Тетяна ТАРАСЮК,
учитель англійської мови КЗЗСО «Володимирська гімназія № 5
імені Анатолія Кореневського Володимирської міської ради»

Оцінювання на уроках англійської мови як ресурс розвитку мовленнєвої компетентності здобувачів освіти НУШ

Представлено власноруч розроблені завдання для оцінювання ключових видів іншомовної навчальної діяльності: сприймання та розуміння інформації на слух (аудіювання), сприймання друкованого тексту (читання), усної та письмової взаємодії, а також самостійного мовленнєвого висловлювання в межах навчального модуля. Завдання розроблено на основі підручника Джоанни Кости та Мелані Вільямс „Prepare 6. Ukrainian Edition” для учнів 6 класу. Вони містять чітко сформульовані інструкції та критерії оцінювання й відповідають групам результатів навчання, що забезпечує ефективне поурочне та підсумкове оцінювання сформованості умінь, знань і навичок здобувачів освіти НУШ.

Ключові слова: оцінювання, аудіювання, читання, усна взаємодія, письмова взаємодія, навчальний модуль, завдання, критерії оцінювання, мотивація, мовленнєві компетентності, результати навчання, поурочне оцінювання, підсумкове оцінювання, уміння, знання, навички, процес навчання.

Tetiana Tarasiuk. Assessment as a Resource for Developing Students' Language Competences at the English Lessons.

Some self-developed tasks for assessing key types of foreign language learning activities are presented: listening, reading, oral and written interaction, as well as speaking within the module. The tasks are based on the textbook „Prepare 6. Ukrainian Edition” by Joanna Costa and Melanie Williams for the 6th grade students. They have clearly formulated instructions and assessment criteria and correspond to groups of learning outcomes, which ensures effective lesson-by-lesson and summative assessment of the formation of skills, knowledge and abilities of NUS students.

Keywords: assessment, listening, reading, speaking interaction, writing interaction, learning module, tasks, assessment criteria, motivation, language competences, learning outcomes, ongoing assessment, summative assessment, abilities, knowledge, skills, learning process.